

Széketürítés

Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar
Ápolástudományi, Alapozó Egészségtudományi és Védőnői
Intézet

Dr. András Oláh¹, Noémi Fullér², Gyula Szebeni-Kovács³, Zsuzsanna Germán³, Szilvia Szunomár³

1 egyetemi docens, dékán-helyettes, mb. intézetigazgató
2 tanársegéd, tanszékvezető-helyettes
3 szakoktató

Széket megfigyelése

- székletürítés száma és mennyisége
- széklet színe
- széklet szaga
- széklet állaga, konzisztenciája
- széklet kóros összetevői

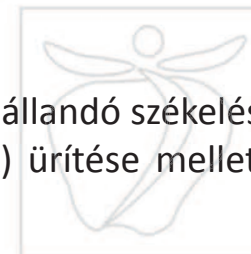
THE BRISTOL STOOL FORM SCALE

Type 1		Separate hard lumps, like nuts (hard to pass)
Type 2		Sausage-shaped but lumpy
Type 3		Like a sausage but with cracks on its surface
Type 4		Like a sausage or snake, smooth and soft
Type 5		Soft blobs with clear-cut edges (passed easily)
Type 6		Fluffy pieces with ragged edges, a mushy stool
Type 7		Watery, no solid pieces ENTIRELY LIQUID

Hasmenés

- folyós, laza vagy híg széklet ürül
- több mint háromszor
- és/vagy az ürült széklet mennyisége nagyobb, mint 200g/24 óra

Tenesmus: nagyon gyakori vagy állandó székelési inger kevés széklet (kevés nyák) ürítése mellett vagy ürítés nélkül.

Széket felfogására alkalmas eszközök

- **Alátét:**
 - elnyeli a széklet folyékony komponenseit, de a szilárdak a bőrön maradnak és irritálják azt
- **Bőrápolás:**
 - kerüljük a száraz WC papír, szappan, alkohol bázisú szerek és a hintőpor használatát
 - ajánlott: hypoallergén krémek, nedves törölkendők
- **Széket - gyűjtők:**
 - öntapadó zsákok, megtisztított és száraz gáttájéakra helyezük fel
 - optimális immobilis betegek esetén
 - szivárgás előfordulhat

Széket felfogására alkalmas eszközök

- **Anális dugók (anal plug) :**
 - hasonló a tamponokhoz
 - habszerű anyagból készülnek
 - a rectumba helyezhetőek fel
 - krónikus hasmenés esetén megóv a szivárgástól

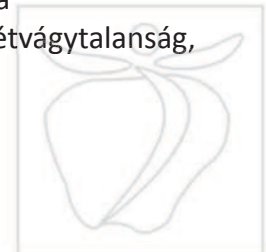
Széket felfogására alkalmas eszközök

- **Fekál rendszerek :**
 - immobilitás és székletincontinentia esetén
 - öblítésre is
 - a ballon egy szilikon katéterrel folytatódik

Székrekedés

- száraz, kemény állagú, bogyós, csomós széklet
- ürítése nehéz
- túlzott erőlködés, fájdalom, diszkomfort érzés
- az egyén nem érzi, hogy teljesen kiürült volna bélrendszere
- a székletürítés három napnál ritkábban történik
- az ürítés ideje a 10 percet meghaladja
- kísérheti: gyomorfájdalom, görcsök, étvágytalanság, csökkent bélhangok
- aranyérhez vezethet
- ritkán életveszélyes
- szorongást okozhat
- csökkenti a beteg életminőségét

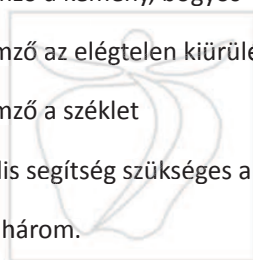

Székrekedés

Róma II. kritériumrendszer

Akkor tekinthető a páciens székrekedésben szenvedőnek, ha az alábbi tünetek közül **legalább kettő, az elmúlt 12 hónap során** összesen legalább 12 hétig fennállt (Drossman et al 1999) :

1. A székletürítésekre több mint 25%-ban jellemző az erőlködés.
2. A székletürítésekre több mint 25%-ban jellemző a kemény, boggyós széklet.
3. A székletürítésekre több mint 25%-ban jellemző az elégtelen kiürülés érzés székelés után.
4. A székletürítésekre több mint 25%-ban jellemző a széklet elakadásának érzése.
5. A székletürítések több mint 25%-nál manuális segítség szükséges a kiürüléshez.
6. A heti székletürítések száma kevesebb, mint három.

Székrekedés kezelése

gyógyszeres kezelés

- laxatívumokkal
(nem a jelen tantárgyon belül)

konzervatív kezelés, élelmódbeli tanácsok, beöntés, skyballum eltávolítása

Beöntés típusai

osmolalitás alapján:

- hypotóniás
- hipertóniás
- isotóniás

Fő csoportjai:

- tisztító /kiürítésez beöntés
- retenciós beöntés

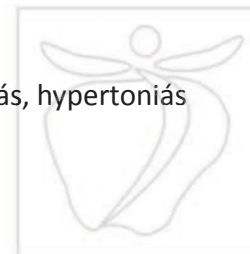
Beöntés

Tisztító beöntés :

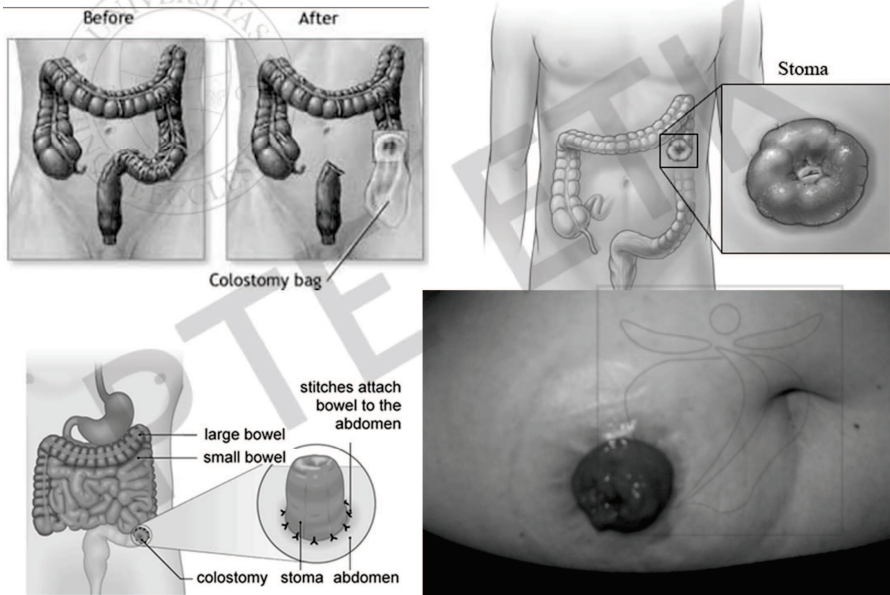
Indikációk: székrekedés, a rectum és a szigmabél alsó szakaszának vizsgálatok előtti, illetve műtétek, szülés előtti megtisztítása.

Csoportosítása:

- **Mennyiség alapján**
 - nagy volumenű beöntés(500-1000ml),
 - Kis volumenű beöntés(50-200ml)
- **Osmolalitás alapján:** hypotóniás, isotóniás, hipertóniás
- **Érintett bél alapján:**
 - magas beöntés
 - alacsony beöntés

Stomaellátás

Stomaellátás

- A gastrointestinal rendszer alsó traktusának leggyakoribb megbetegedései (daganat, gyulladás, diverticulitis, perforáció, trauma, veleszületett rendellenességek) szükségessé tehetik a széklet élettani útjának átmeneti, vagy végleges megváltoztatását, az enterostoma képzését.

Az enterostomák felosztása:

- Elhelyezkedés szerint:
 - colostoma
 - coecostoma
 - transversostoma
 - sigmoideostoma
 - ileostoma és kontinens ileostoma
- Időtartam szerint (átmeneti vagy végleges)
- Formák szerint (egynyílású, kétnyílású)
- Célját tekintve:
 - input
 - output

Stomaellátás segédeszközei

Egyrészes zárt eszközök

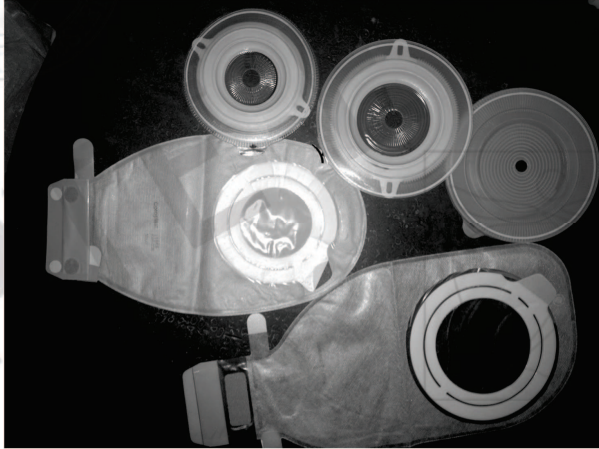
Stomaellátás segédeszközei

Egyrészes nyitott eszközök

Stomaellátás segédeszközei

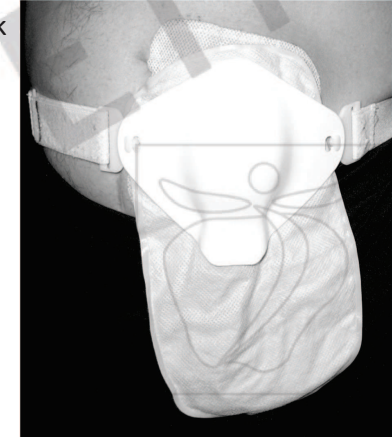
Kétrészes rendszerek

Stomaellátás segédeszközei

Kiegészítők, amelyek megnövelik a segédeszközök kihordási idejét:

- övek
- Paszták, ragasztócsíkok, gyűrűk
- Porok

Stomás beteg ápolása

Preoperatív felmérés:

- a stoma ideális helyének kijelölése fontos feladat, melyet a stomaterápiás ápoló végez

Postoperatív felmérés:

Megfigyelés:

- stoma (színe, nyílása, mérete, vérbősége)
- rögzítő varrat
- a peristomalis bőr állapotának nyomon követése
- kétnyílású stomák esetében a híd helyzete
- a széklet ürülésének és jellegének ellenőrzése

Necrosis: ha fekete színűvé válik, valamint hideg tapintatú lesz.

Vérellátási zavar: ha a stoma lilás vagy sötétvörös színűvé válik.

A stomaszák cseréje

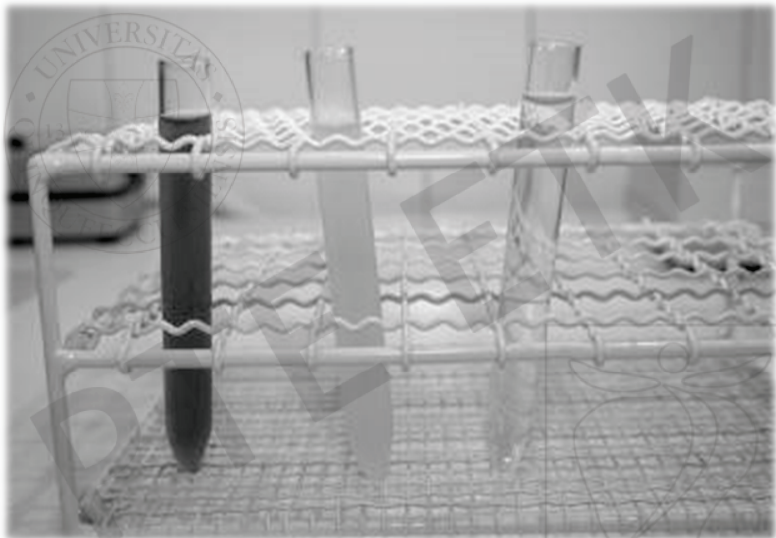

Vizeletürítés

Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar
Ápolástudományi, Alapozó Egészségtudományi és Védőnői Intézet

Dr. Oláh András¹, Fullér Noémi², Germán Zsuzsanna³, Szebenikovács Gyula³, Szunomár Szilvia³

¹ egyetemi docens, dékán-helyettes, mb. intézetigazgató
² tanársegéd, tanszékvezető-helyettes
³ szakoktató

Haematuria, Pyuria, Normál vizelet

23

Vizeletvizsgálat makroszkópos

- Fizikai, kémiai jellemzők
- A vizelet szaga:
 - ammónia szagú
 - koncentrált vizelet
 - Aceton szagú : DM
- A vizelet színe :
 - élettanilag
 - kórosan

22

Vizeletgyűjtés - eszközök

Bórsav, borkősav – szobahőmérsékleten is
Sósav, ecetsav, toluol

24

Vizeletgyűjtő pohár lezárása

25

Vizeletvizsgálat tesztcsíkek segítségével

9,10,11 jellemző meghatározására alkalmasak

- **9 jellemző** meghatározására alkalmas tesztcsíkek: urobilinogén, bilirubin, ketonok, vér, fehérje, nitrit, glukoz, pH, aszkorbinsav (C-vitamin)
- **10 jellemző** meghatározására alkalmas tesztcsíkek: + leukociták, fajsúly, viszont nem vizsgál aszkorbinsavat
- **11 jellemző** meghatározására alkalmas tesztcsíkek: leukociták, fajsúly, aszkorbinsav is vizsgálható
- friss vizelet
- értékelés vizuálisan vagy műszeresen

26

Vizeletvizsgálat fajsúly

- Ozmolalitás megfigyelése, az oldott anyagok koncentrációja a vizeletben
- mérőhenger és urométer (esetleg tesztcsíkkal)
- egészséges vesék: 1001-1030 g/ml
 - hypostenuria
 - asthenuria/ isostenuria

28

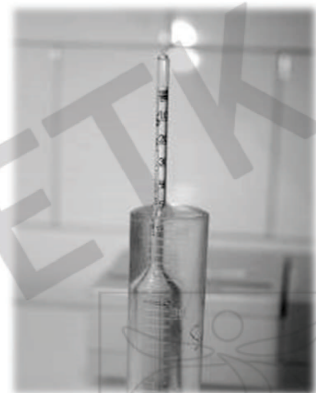

Különböző tesztcsíkek

27

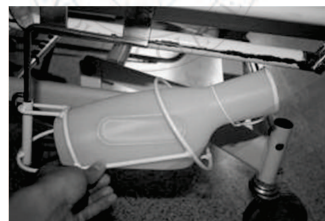

Fajsúly meghatározása

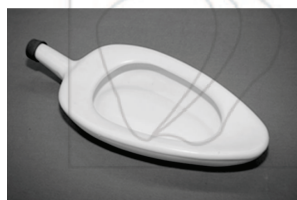
Vizeletfelfogás, vizeletelvezetés speciális eszközei

- Vizeledények (férfi, női)

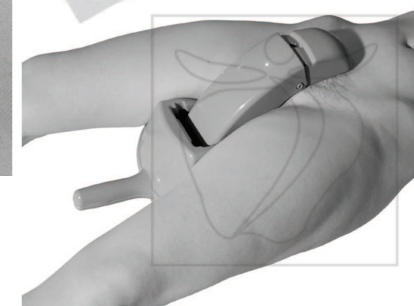

Vizeletfelfogás, vizeletelvezetés speciális eszközei

- Vizeledények (férfi, női)

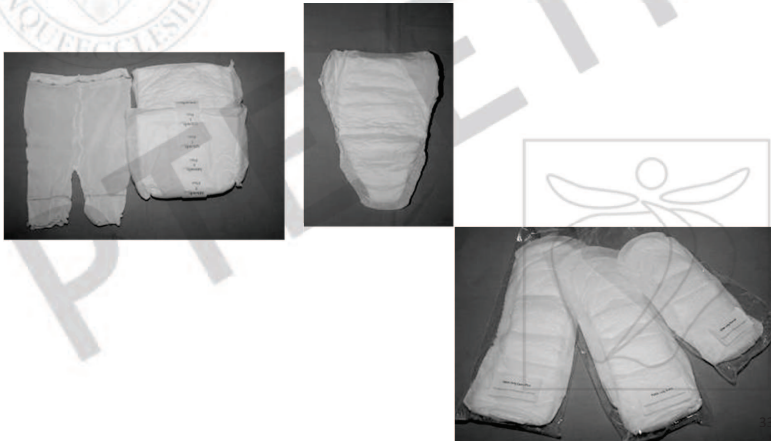

Ergonómiai ágytál

Vizeletfelfogás, vizeletelvezetés speciális eszközei

- Inkontinencia betétek, nadrágpelenkák

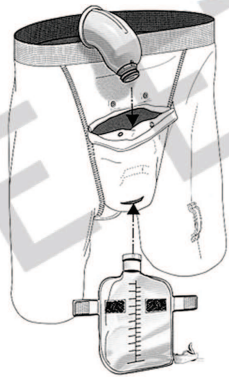

Vizeletfelfogás, vizeletelvezetés speciális eszközei

- condom katéter

Vizelet inkontinencia

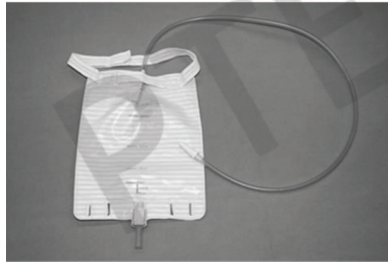
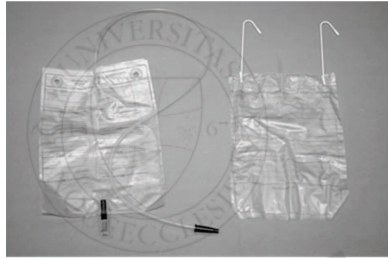
**Testre rögzíthető
vizelőedény**

Vizeletfelfogás, vizeletelvezetés speciális eszközei

- urostoma

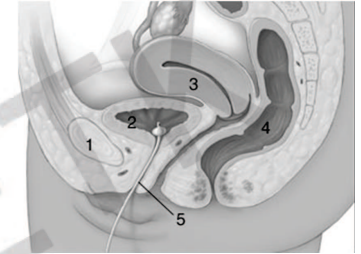
Vizeletfelfogás, vizeletelvezetés speciális eszközei

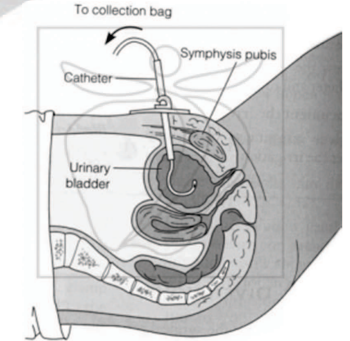
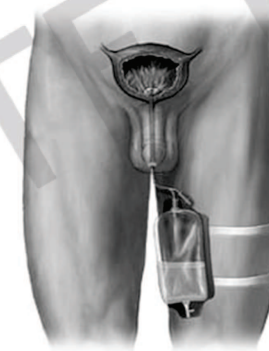
37

Katéterezés :

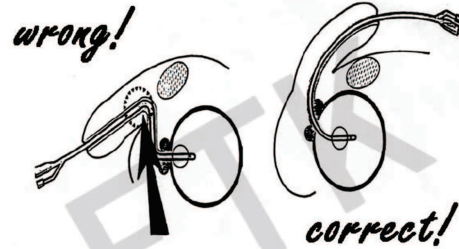
- Aszeptikus technika, egyszer használatos eszközökkel
- veszélyek
- Folyamatos vagy intermittáló önkatéterezés?

Foley catheter

Katéter rögzítése

- <https://www.youtube.com/watch?v=CM-i9KOqvlc>

